

Modiliani, F., and Miller, M. *Skolko stoit firma? Teorema MM* [How much is the company? MM theorem]. Moscow: Delo, 2001.

Ofitsiyniy sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua>

Van Khorn, Dzh. *Osnovy upravleniia finansami* [Fundamentals of Financial Management]. Moscow: Finansy i statistika, 2003.

Vlasova, N. O., and Bezhinova, L. I. *Formuvannia optymalnoi struktury kapitalu v pidpriemstvakh rozdrubnoi torhivli* [Formation of optimal capital structure in the retail industry]. Kharkiv: KhDUKht, 2006.

Vlasova, N. O., and Melushova, I. Yu. *Efektivnist formuvannia finansovykh rezultatov pidpriemstv rozdrubnoi torhivli* [The efficiency of formation of financial performance of retailers]. Kharkiv: KhDUKht, 2008.

УДК 336.2

ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ: АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

© 2014 ШМИЧКОВА І. Ю.

УДК 336.2

Шмичкова І. Ю. Оподаткування прибутку підприємств: аналіз застосування в Україні

У статті проаналізовано сучасний стан оподаткування підприємств на підставі Податкового кодексу, зокрема, виділено переваги та недоліки системи адміністрування. Запропоновано систему потенціалів податку на прибуток підприємств, що закладені у його суті, ефективна реалізація яких сприятиме досягненню суттєво більшої результативності від його адміністрування. Характеризувати описані потенціали як систему дозволяє не лише підсилення ефекту, який вони здійснюють один щодо одного, а й напрям впливу, що досягаються від їхнього комплексу. Проведено ретроспективний аналіз бази оподаткування прибутку підприємств, що застосовувалася в період незалежної України, і встановлено специфіку кожного з шести етапів. Аналізуючи використання «бази оподаткування» в законодавстві, виділено типові методи її розширення (звуження) через використання пільг як узагальнюючого характеру, так і тих, що стосуються конкретних галузей, для досягнення таких цілей, як інновації, соціальна сфера, екологія, підтримка підприємництва.

Ключові слова: податок на прибуток підприємств, база оподаткування, система потенціалів податку на прибуток.

Рис.: 8. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 9.

Шмичкова Інна Юрївна – викладач кафедри обліку, аудиту та інформаційних технологій, Вінницький кооперативний інститут (вул. Фрунзе, 59, Вінниця, 21009, Україна)

E-mail: inna.shmichkova@mail.ru

УДК 336.2

Шмичкова І. Ю. Налогообложение прибыли предприятий: анализ применения в Украине

В статье проанализировано современное состояние налогообложения предприятий на основании Налогового кодекса, в частности, выделены преимущества и недостатки системы администрирования. Предложена система потенциалов налога на прибыль предприятий, которые заложены в его сути, эффективная реализация которых будет способствовать достижению существенно большей результативности от его администрирования. Характеризовать описанные потенциалы как систему позволяет не только усиление эффекта, который они осуществляют друг относительно друга, но и направления воздействия, которые достигаются от их комплекса. Проведен ретроспективный анализ базы налогообложения прибыли предприятий, которая применялась в период независимой Украины, и установлена специфика каждого из шести этапов. Анализируя использование «базы налогообложения» в законодательстве, выделены типичные методы ее расширения (сужения) через использование льгот как обобщающего характера, так и касающихся конкретных отраслей, для достижения таких целей, как инновации, социальная сфера, экология, поддержка предпринимательства.

Ключевые слова: налог на прибыль предприятий, база налогообложения, система потенциалов налога на прибыль.

Рис.: 8. **Табл.:** 1. **Библ.:** 9.

Шмичкова Інна Юрєвна – преподаватель кафедры учета, аудита и информационных технологий, Винницкий кооперативный институт (ул. Фрунзе, 59, Винница, 21009, Украина)

E-mail: inna.shmichkova@mail.ru

UDC 336.2

Shmichkova I. Yu. Taxation of Profits of Companies: Analysis of the Application in Ukraine

The article analyzes the current state of corporate taxation on the basis of the Tax Code, in particular, highlighted the advantages and disadvantages of the administration system. The system of potentials of corporate income tax, which are incorporated in its essence, the effective implementation of which will contribute to a much greater impact on its administration. Characterizing the potentials described as a system is possible not only by the increase of the effect that they perform to each other, but also the direction of the impact that can be achieved from their complex. A retrospective analysis of the tax base income of enterprises, which were applied during the period of independent Ukraine, and established the specificity of each of the six stages was conducted. Analyzing the use of "tax base" in the legislation, highlighted typical methods of expansion (reduction) through the use of incentives as a general nature and relate to specific sectors, in order to achieve goals such as innovation, social services, environment, support for entrepreneurship.

Key words: corporate income tax, the tax base, the system of potentials, income tax.

Pic.: 8. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 9.

Shmichkova Inna Yu. – Lecturer of the Department of Accounting, Audit and Information Technology, Vinnitsa Cooperative Institute (vul. Frunze, 59, Vinnitsia, 21009, Ukraine)

E-mail: inna.shmichkova@mail.ru

У розвинених країнах співпраця держави і підприємств здійснюється на взаємовигідних умовах і має тривалий характер. Будь-який ринковий механізм неспроможний без впливу держави забезпечити стаке економічне зростання. Державне регулювання, що проявляється, у першу чергу, через перерозподіл ВВП, має відповідати вимогам ефективної трансформації

економіки, забезпечуючи її конкурентоспроможність шляхом створення однакових умов для розвитку бізнесу. У таких умовах податки виконують не лише фіскальну та регулюючу функції, але й функцію стимулювання розвитку підприємств. Таким чином, податкова політика має ґрунтуватися на економічно виправданій методологічній основі, що дозволить забезпечити гар-

монійні стосунки держави з платниками податків. Саме тому сучасне податкове регулювання потребує глибокого дослідження відносин, що виникають між державою та суб'єктами господарювання з приводу сплати податкових платежів до бюджету.

Питанням становлення та адміністрування податку на прибуток підприємств в Україні присвятили свої роботи такі вітчизняні вчені, як: Андрущенко В. Л., Варналій З. С., Вишневикий В. П., Іванов Ю. Б., Крисоватий А. І., Лютий І. О., Майбуров І. А., Поддєрьогін А. М., Юрій С. І., Ярошенко Ф. О. та інші. Податок на прибуток підприємств є важливим інструментом податкової політики України, тому постійно перебуває також у центрі уваги українського уряду та бізнесу через важливість у структурі бюджету та потенціал впливу на економічні процеси в Україні. Незважаючи на вагомий внесок авторів у висвітлення та вдосконалення податку на прибуток підприємства, у зв'язку з динамізмом економічної ситуації та системними законодавчими новаціями невіршеними залишаються питання ретроспективного аналізу та потенціалу використання податку на прибуток підприємств для стимулювання розвитку держави.

За цих умов *метою* роботи є аналіз застосування податку на прибуток підприємств у рамках Податкового кодексу України.

Поширення використання податку на прибуток підприємств пов'язане з низкою переваг, які він передбачає.

По-перше, пряма залежність суми податку від обсягу отриманого прибутку. У даному твердженні не береться до уваги надмірне зростання ставок податку, що за кривою А. Лаффера сприятиме закриттю чи переходу до тіньового сектора частини суб'єктів господарювання, і зменшення таким чином сум податків, які отримуватиме бюджет.

По-друге, за його допомогою можна впливати на прийняття фінансово-господарських рішень, що стосуються організаційно-правової форми діяльності, напрямів розподілу прибутку (накопичення або споживання), вибору джерел фінансування інвестицій (самофінансування, залучені або позичені кошти), розподіл трудових і матеріальних ресурсів між окремими сферами господарської діяльності. Так, якщо взяти до уваги можливість ведення господарювання у формі юридичної особи чи фізичної особи – підприємця, то в більшості випадків ставки податку для прибутку будуть меншими для останніх. Проте варто наголосити, що вибір форми господарювання буде також ґрунтуватися на сфері діяльності, кількості працівників та обсягу обороту, які обмежуються для фізичних осіб – підприємців.

По-третє, надання податкових пільг і преференцій сприяє коректуванню структури національної економіки та розвитку стратегічних галузей виробництва. Зокрема, у зв'язку з проведенням в Україні Євро-2012 у Податковому кодексі з 1 січня 2011 р. на 10 років звільнено від оподаткування прибутку суб'єктів підприємницької діяльності, які надають готельні послуги в готелях 3 – 5 зірок. За наслідком запровадження таких пільг у 2012 р. (порівняно з 2010 р.) кількість закладів, що надають го-

тельні послуги, тільки у містах, що приймали Євро-2012, збільшилась на 114% (найбільше у Донецьку – 375% та Львові – 279%)[6] (з 31.07.2014 р. пільгове оподаткування прибутку суб'єктів готельної діяльності відмінено).

Проте сучасна система адміністрування податків вказує і на існування певних недоліків у використанні податку на прибуток підприємств. Зокрема, першим і найбільш важливим недоліком вважається складність обчислення податку, яка спрямована на уникнення всіх можливих способів зниження оподаткування та максимальне розширення бази оподаткування шляхом застосування постійно нових заходів щодо обліку та контролю доходів підприємств і посилення відповідальності платників податків за порушення податкового законодавства. Це сприяє систематичним змінам законодавства, що регулює адміністрування податку (за період з прийняття Податкового кодексу – 02.12.2012 р. – до 01.09.2014 р. було прийнято 69 нормативних актів, що вносять зміни до нього), та ускладненню роботи осіб, відповідальних на підприємстві за правильність його нарахування.

Таким чином, відбувається не лише зниження прозорості та простоти сплати податку, а й знижується інвестиційна привабливість економіки, що його застосовує. Тому необхідними заходами посилення конкурентоспроможності вітчизняної економіки у боротьбі за інвестиційні ресурси є спрощення системи адміністрування податку на прибуток та подання декларацій за ним.

У світовому масштабі та в Україні в тому числі постійно ведеться робота над спрощенням процедури подання декларацій до податкових органів (*табл. 1*). За період з 2004 р. по 2012 р. середній час заповнення податкових документів знизився на 55 годин (з 350 до 275), у тому числі щодо податку на прибуток – на 13 годин (з 84 до 71) [9].

За наслідком запровадження Податкового кодексу Україна визнана державою, що у 2012 р. найбільше скоротила час заповнення податкових документів – з 491 години до 390 годин за рік. У середовищі Центральної Азії та Східної Європи це один з найвищих показників [9].

Варто зауважити, що фіскальний потенціал стягнення податку на прибуток значною мірою залежить від економічного розвитку в державі та створення урядом конкурентного середовища, сприятливого для створення та процвітання бізнесу. Наявність монополізованого ринку, високого рівня корупції, складність реєстраційних і ліцензійних процедур, низький розвиток фондового ринку та фінансових посередників знижує прагнення до створення бізнесу чи виведення його з тіньового сектора. За умов відсутності перспектив для отримання прибутку є підстави для зниження податкових платежів до бюджету, що, у свою чергу, сприяє зменшенню можливості держави впливати на ефективність господарювання в країні.

Також варто звернути увагу на формування в суспільстві поняття податкової культури, тобто свідомості власників бізнесу про необхідність сплати податків до державного бюджету. На нашу думку, значною мірою відсутність податкової культури пов'язана з нерівністю умов діяльності в країні, досвідом співпраці з податковими органами як із суто фіскальними та каральними,

Результати середніх світових показників податкового навантаження

Показник	Загальна відсоткова ставка			Час на заповнення декларацій, год.			Число платежів		
	2012	2004	Зміна	2012	2004	Зміна	2012	2004	Зміна
Прибуткові податки	16,5	19,2	2,7	71	84	13	3,4	4,2	0,8
Оподаткування праці	16,7	17,2	0,5	98	121	23	10,3	13,8	3,5
Інші податки	11,1	17,0	5,9	106	125	19	13,3	16	2,7
Загалом	44,3	53,4	9,1	275	330	55	27	34	7

Джерело: [9].

а не консультуючими та адміністративними, неефективністю та непрозорістю використання коштів бюджету. За таких умов на результативність оподаткування значною мірою впливає якість діяльності органів влади в країні та наявність політичної культури та стабільності як основи довіри до державного апарату та форм забезпечення його діяльності.

Публікації дослідників у сфері оподаткування прибутку підприємств сфокусовані суто на фіскальному його характері та на практичних аспектах його застосування. У наукових роботах З. Варналія [5], Ю. Іванова, І. А. Майбурова [3], А. Поддєрьогіна [4], С. І. Юрія, А. І. Крисоватого [7], Ф. О. Ярошенка [8] виділяються фіскальна та стимулювальна функція податку, акцентується увага на наповненні бюджету як основній меті встановлення будь-якого податку.

Проте ми вважаємо таке бачення дещо обмеженим, оскільки при цьому втрачається ціла низка потенціалів податку на прибуток, що є не менш важливими, ніж фіскальний. У зв'язку з цим пропонуємо систему потенціалів податку на прибуток підприємств, що закладені в його суті, ефективна реалізація яких сприятиме досягненню суттєво більшої результативності від його адміністрування (рис. 1).

Сутність фіскального потенціалу зрозуміла – він передбачає наповнення бюджету. В Україні внесок податку на прибуток підприємств у доходи державної казни коливається в межах 12 – 13% і є другим після ПДВ [1].

Податок на прибуток підприємств, а саме: його база, ставки, система адміністрування, прозорість надання пільг є елементами державної політики у сфері підприємництва. Тому будь-які зміни у процедурі оподаткування, чи то в сторону полегшення, чи в іншому напрямі, несуть інформаційний посыл про наміри уряду та потенційні наслідки запровадження таких змін. Розрахунок інформаційного ефекту (потенціалу) безпосередньо можна продемонструвати на прикладі рейтингів, що розраховуються групами МВФ і Світового банку та відображають не лише безпосередньо податкову складову, але й конкурентоспроможність економіки та її відкритість для ведення бізнесу. Так, у 2014 р. Світовий банк визначив зростання України в рейтингу легкості ведення бізнесу на 28 пунктів до 112 позиції, проте частка оподаткування складає лише 4 пункти, а рейтинг за цим критерієм знаходиться на 164 позиції [2].

Податок на прибуток підприємств має безпосередній вплив на частину доходу, яку отримують у розпорядження власники бізнесу чи акціонери. Зважаючи на активне розширення переліку офшорних юрисдикцій та всупереч посиленню боротьби світової спільноти з ними, існує значна конкуренція між країнами у створенні найбільш сприятливого податкового середовища для суб'єктів господарювання та інвестицій у економіку, які пов'язані з їхнім приходом. Саме тому сприятливе оподаткування податком на прибуток підприємств володіє значним інвестиційним потенціалом.

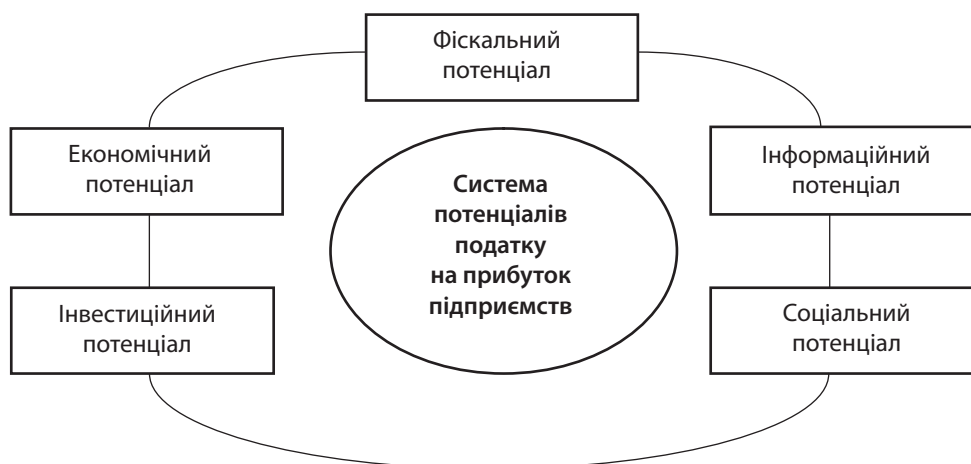

Рис. 1. Система потенціалів податку на прибуток підприємств

Джерело: авторська розробка.

Економічний потенціал податку на прибуток підприємства полягає у можливості за допомогою включення або виключення з бази оподаткування певних доходів чи витрат фірми суттєво підвищити ефективність суспільного виробництва, зокрема через прискорену амортизацію. Крім того, застосування знижених (наприклад, для енергетичної галузі) або підвищених (для казино та гральних автоматів) податкових ставок повинно сприяти реструктуризації національної економіки на користь високотехнологічного кінцевого виробництва, а не енерго- та ресурсомісткого виготовлення проміжних товарів чи продажу сировини. Варто також наголосити, що наявність сприятливої політики оподаткування прибутку стане основою додаткового створення підприємств і дозволить завдяки посиленню конкуренції підвищити якість продукції до європейського рівня та конкурувати у світовому просторі, що не лише збільшить надходження до бюджету, національний ВВП і частку у світовій торгівлі, а й сприятиме позитивній динаміці платіжного балансу.

Ефективність запровадження змін у системі оподаткування підприємств безпосередньо відображається на кількості підприємств, що діють в економіці, а, отже, на чисельності працівників, залучених у ньому, що формують платоспроможний попит на товари та послуги, здійснюють заощадження, зменшують витрати держави на забезпечення незахищених верств населення, тобто позитивно впливають на розвиток економіки держави. Прибутково діюче підприємство може спрямовувати свої кошти на благодійну діяльність, розвиток соціальної інфраструктури регіону, формувати приватні пенсійні фонди, здійснювати екологічні ініціативи, тобто податок на прибуток підприємств досягає соціального ефекту для країни, а, отже, володіє соціальним потенціалом.

Характеризувати описані потенціали як систему дозволяє не лише підсилення ефекту, який вони здій-

снюють один щодо одного, адже інформаційний потенціал трансформується в інвестиційний, той, у свою чергу, сприяє реалізації економічного потенціалу, наслідком якого є фіскальний і соціальний, а й напями впливу, що можна використовувати для підсилення потенціалів, що впливають паралельно і на інші в системі, і результати від реалізації, що досягаються від їхнього комплексу (рис. 2).

Таким чином, запропонована система потенціалів податку на прибуток підприємства дасть можливість уряду через посередництво Державної фіскальної служби України отримувати комплексний ефект від застосування цього податку шляхом використання цілеспрямованих заходів впливу для реалізації певного ефекту від податку та стратегічно планувати результати його коригування.

Для системи прибуткового оподаткування підприємств в Україні притаманна систематична зміна об'єкта оподаткування. Так, у 1991 р. податок стягувався з прибутку, у 1992 р. – з доходу, у 1993 р. – спочатку з прибутку, а потім (з II кварталу) – знову з доходу, а в 1995 р. знову здійснено перехід до оподаткування прибутку.

Податковою базою згідно з Податковим кодексом визнається грошове вираження прибутку як об'єкта оподаткування. Таким чином, зі зміною об'єкта оподаткування відбувається перегляд бази оподаткування податку на прибуток підприємств. Проте науковці не розглядають усього процесу зміни бази оподаткування в межах діяльності податкової системи України, а обмежуються порівнянням нововведень, які запроваджуються новим законодавством, з діючими нормами чи нормами, які використовуються за кордоном. За умови відсутності аналізу історичної ретроспективи бази оподаткування прибутку підприємств немає можливості покроково оцінити запропоновані законодавством нововведення і визначити переваги та недоліки їх застосування. Як наслідок, важко використати увесь

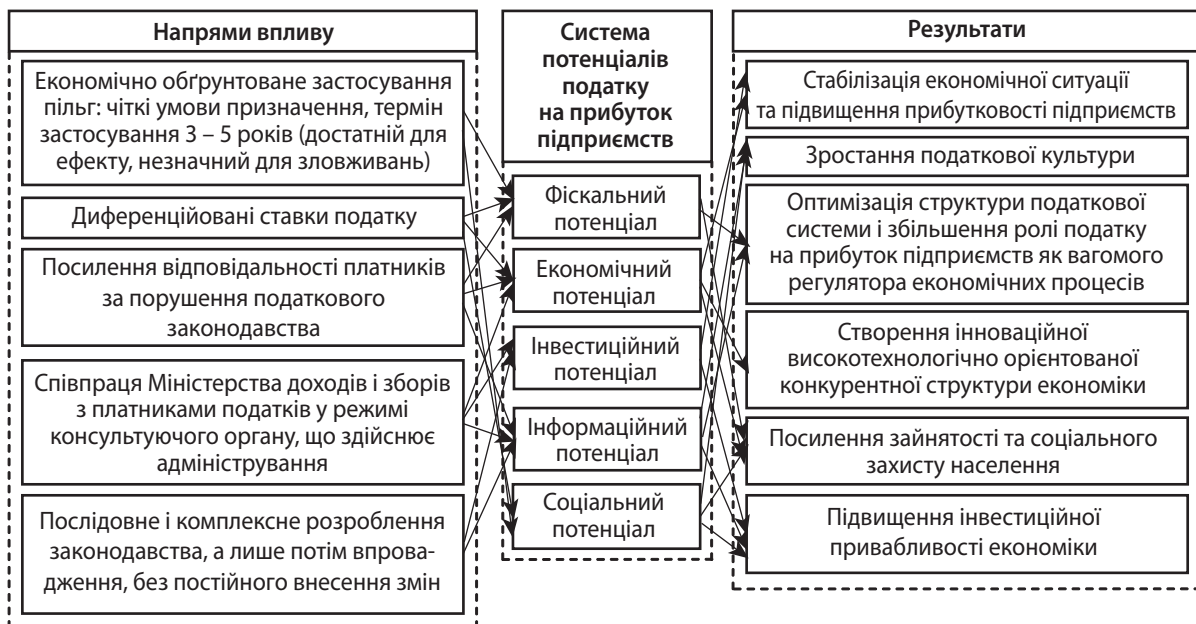

Рис. 2. Характеристика системи потенціалів податку на прибуток підприємства

Джерело: авторська розробка.

досвід оподаткування прибутку, що якраз і мав би бути основою для розробки пропозицій щодо вдосконалення структури бази оподаткування прибутку підприємств.

Тому пропонуємо провести ретроспективний аналіз бази оподаткування прибутку підприємств, що застосовувалася в період незалежної України.

Аосліджуючи законодавство України, що стосується оподаткування прибутку підприємств, маємо зауважити, що його трансформація бази оподаткування відбувалася у шість етапів:

1) ухвалення Закону Української РСР «Про систему оподаткування» від 25.06.1991 р. № 1251-XII, що стосувався запровадження системи оподаткування України, у тому числі податку на прибуток підприємств. Безпосередній розрахунок податкових зобов'язань відбувався на основі законодавства СРСР (Закон СРСР «Про податки з підприємств, об'єднань та організацій» від 14.06.1990 № 1560-I) (рис. 3);

2) Закон України «Про оподаткування доходів підприємств і організацій» від 21.02.1992 р. № 2146-XII, де з'явився вітчизняний механізм нарахування податку на доходи. Новим стало використання механізму податкового кредиту (рис. 4);

3) Декрет Кабінету Міністрів України «Про податок на прибуток підприємств і організацій» від 26.12.1992 р. № 12-92, де основним прямим податком для юридичних осіб визначено податок на прибуток, його використання було дуже нетривалим (рис. 5);

4) Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР доповнювався значною кількістю (близько 1500) нормативно-правових актів та інструктивних документів, що ускладнювало правильне визначення оподаткованого прибутку. Крім того, у силу внесених змін, що стосувалися врахування

лише витрат, які враховані в собівартість виготовленої протягом звітного періоду продукції, виникали проблеми з авансуванням податкових платежів, що негативно впливало на діяльність підприємств (рис. 6);

5) редакція Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 01.07.1997 р. № 283/97-ВР запровадила визначення прибутку шляхом зменшення суми валового доходу звітного періоду на суму валових витрат платника податку, а також на суму амортизаційних відрахувань, сприяло виникненню різних показників прибутку в бухгалтерському та податковому обліку (рис. 7). Подальші зміни до Закону лише закріпили ці розбіжності;

6) Податковий Кодекс 02.12.2010 № 2755-VI вперше узагальнив законодавчу базу щодо оподаткування, хоч і не виключив існування великого обсягу інших інструктивних документів. Незважаючи на існуючі недоліки, відбувається певне наближення податкового та бухгалтерського обліку, зниження податкового навантаження на підприємства (рис. 8).

Аналізуючи використання «бази оподаткування» в законодавстві, можемо виділити типові методи її розширення (звуження) через використання пільг як узагальнюючого характеру, так і тих, що стосуються конкретних галузей.

Зокрема, можна виділити, що застосування узагальнюючих пільг відбувається незалежно від періоду та діючого нормативного акту та передбачає звуження бази оподаткування для досягнення таких цілей:

- ★ *інновації* – використання таких пільг має на меті здійснити реконструкцію, технічне переозброєння та модернізацію економіки України, що значною мірою використовує успадковане устаткування радянської епохи, що є ресурсо-

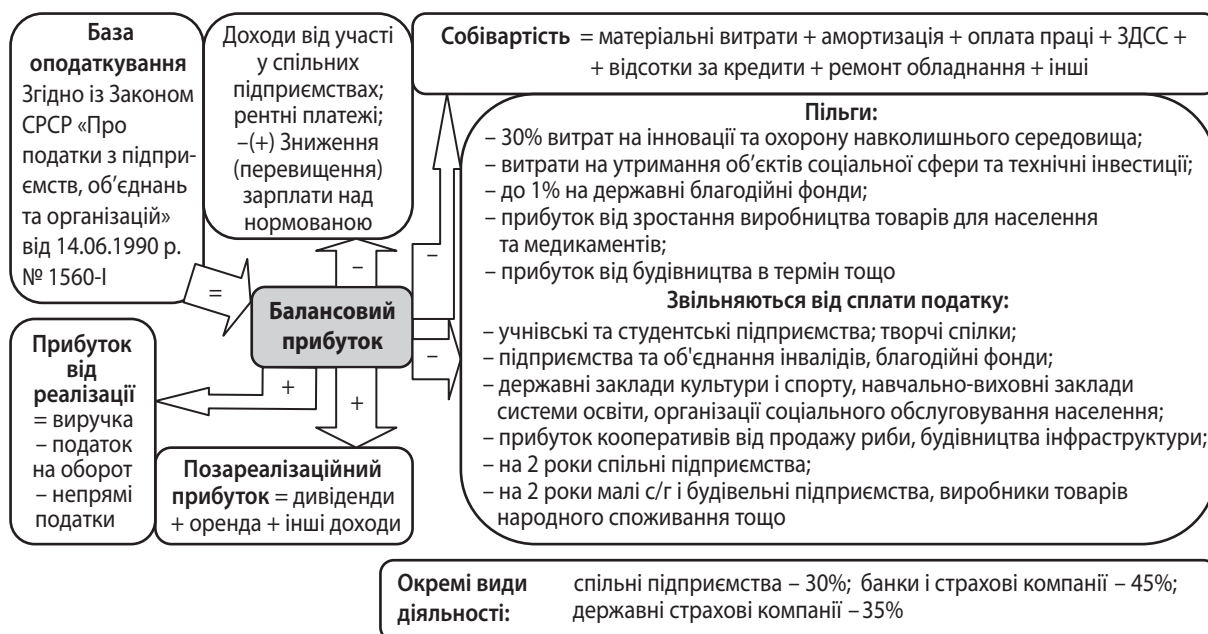
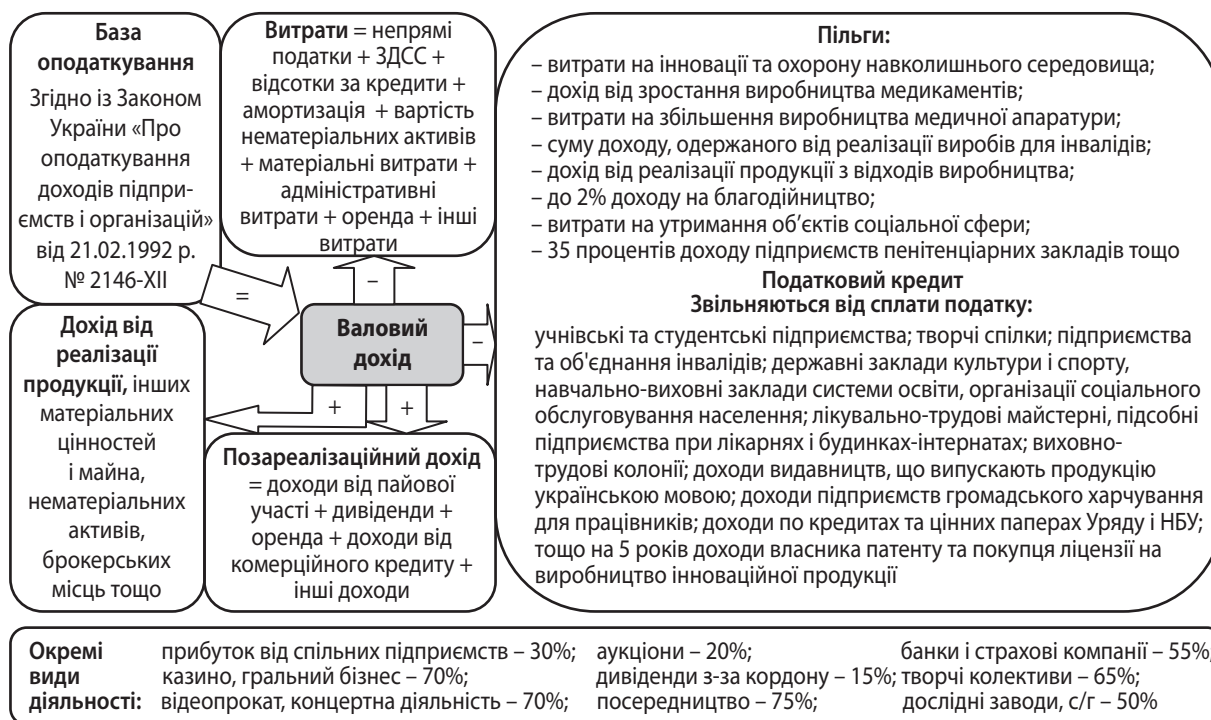

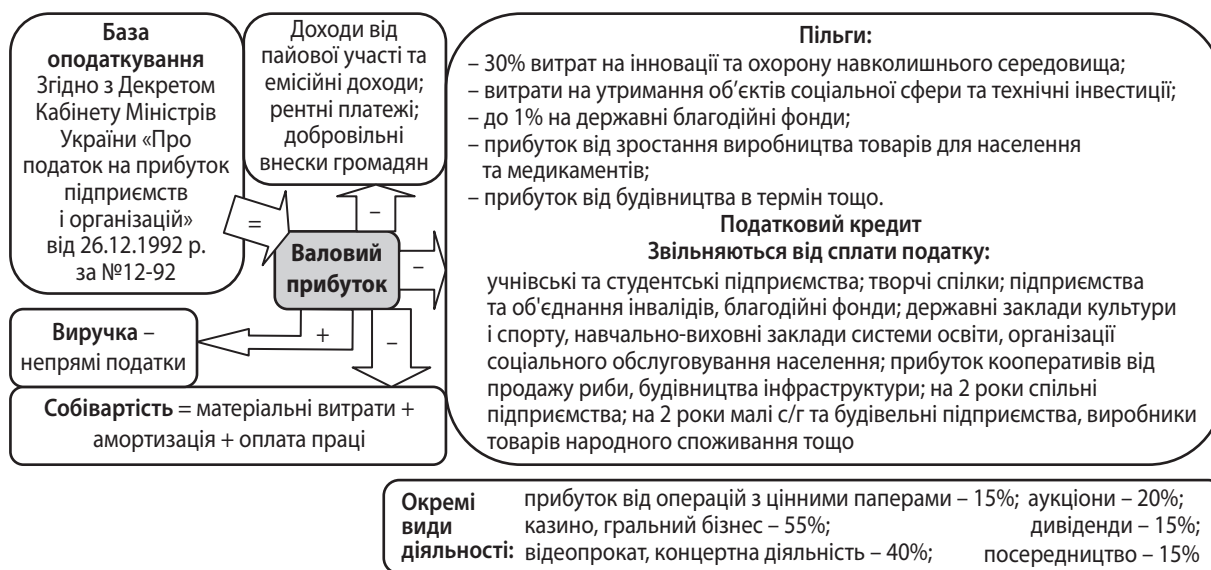
Рис. 3. Характеристика бази оподаткування підприємств згідно із Законом СРСР «Про податки з підприємств, об'єднань та організацій» від 14.06.1990 № 1560-I

Джерело: узагальнено автором на основі нормативно-правової бази.

Рис. 4. Характеристика бази оподаткування підприємств згідно із Законом України «Про оподаткування доходів підприємств і організацій» від 21.02.1992 р.

Джерело: узагальнено автором на основі нормативно-правової бази.

Рис. 5. Характеристика бази оподаткування підприємств згідно з Декретом Кабінету Міністрів України «Про податок на прибуток підприємств і організацій» від 26.12.1992 р. за № 12-92

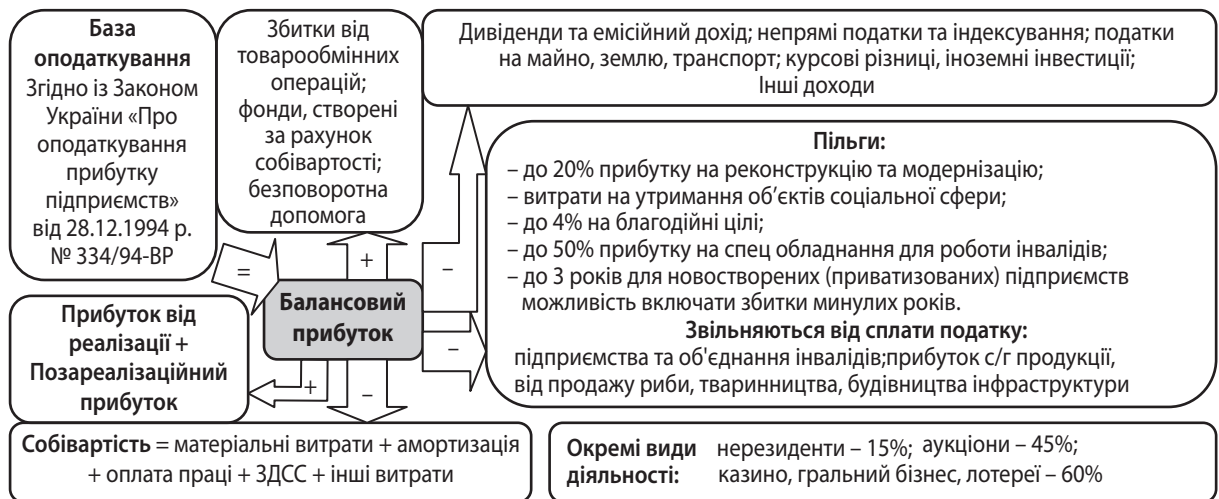
Джерело: узагальнено автором на основі нормативно-правової бази.

та енергомістким і малоавтоматизованим, а отже, високовартісним і неефективним;

- ✦ *соціальна сфера* – такого характеру пільги сприяють збільшенню витрат на утримання об'єктів соціального характеру, зростанню зайнятості інвалідів і чорнобильців, посиленню участі підприємств у громадському житті та використанню ресурсів на благодійність, що є неодмінним атрибутом суб'єкта господарювання, що розвивається в напрямі європейських цінностей під-

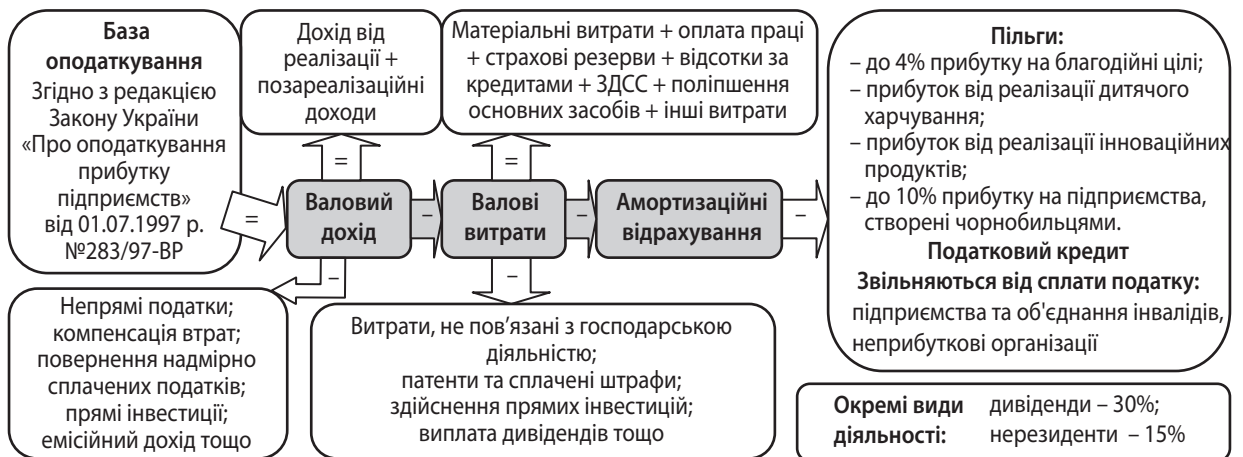
приємництва, де соціальна відповідальність не менш важлива, ніж ефективність виробництва;

- ✦ *екологія* – цей напрям надання пільг пов'язаний з прогресивним забрудненням навколишнього середовища, основний внесок у яке здійснюють саме юридичні особи, тому необхідним є відповідальне їх ставлення до охорони природи та участь у державних програмах у цій сфері. Хоч Україна і здійснює продаж квот у рамках Кіотського протоколу, це свідчить не про ефектив-

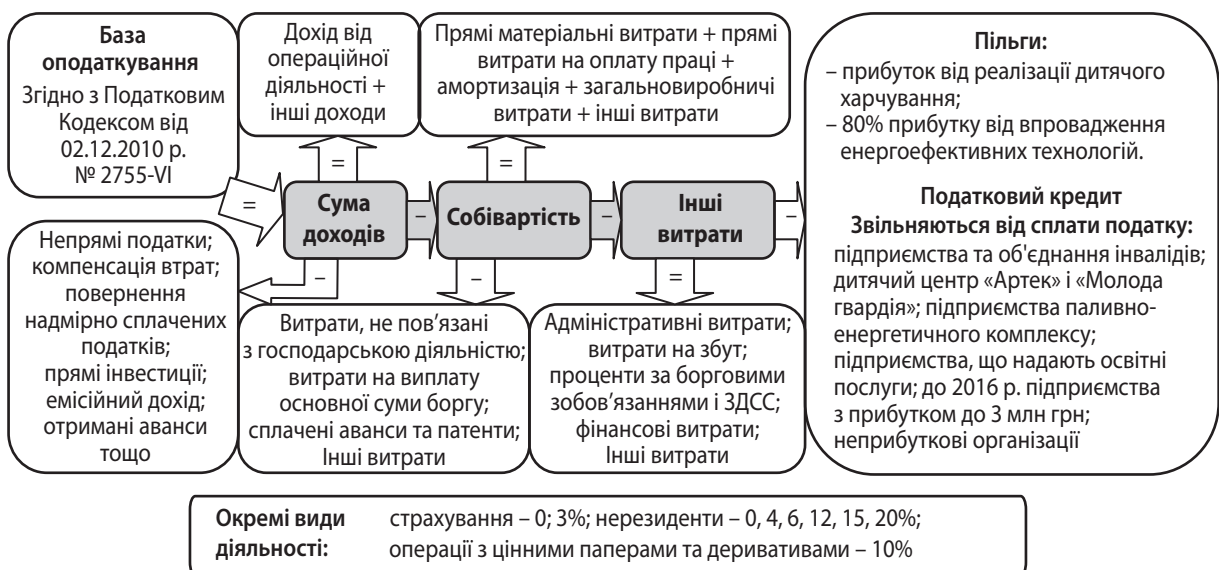
Рис. 6. Характеристика бази оподаткування підприємств згідно із Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 28.12.1994 р. № 334/94-ВР

Джерело: узагальнено автором на основі нормативно-правової бази.

Рис. 7. Характеристика бази оподаткування підприємств згідно з редакцією Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 01.07.1997 р. № 283/97-ВР

Джерело: узагальнено автором на основі нормативно-правової бази.

Рис. 8. Характеристика бази оподаткування підприємств згідно з Податковим Кодексом від 02.12.2010 р. № 2755-VI

Джерело: узагальнено автором на основі нормативно-правової бази.

ність очисних споруд на промисловості, а про суттєве зниження виробництва, що притаманне вітчизняній економіці;

- ★ *підтримка підприємництва* – у даному випадку мова йде про зниження бази оподаткування для підприємств, що тільки починають діяти, особливо йдеться про середні фірми, що мають стати основою середнього класу суспільства як найбільш необхідної в розвитку частини населення країни.

Досліджуючи надання пільг у межах розширення (звуження) бази оподаткування, ми виявили також галузі найбільшого впливу, що типово є об'єктом регулювання в податковому законодавстві. Це стосується, у першу чергу, продуктів сільського господарства та їх переробки, оскільки держава таким чином намагається реалізувати закладений природою потенціал української території щодо забезпечення продуктами харчування не лише вітчизняного населення, а й світової спільноти, і створення належної конкуренції імпортованій продукції.

Через застосування збільшеного оподаткування уряд намагається знизити частку підприємств, що негативно впливають на пріоритети розвитку суспільства, зокрема, мова йде про казино та гральний бізнес, відео-прокат, і знизити надвисоку рентабельність сфер, що не здійснюють безпосереднього виробництва, наприклад, аукціони та концертна діяльність.

ВИСНОВКИ

В усіх країнах світу є власна розроблена система регулювання прибутку підприємств, що формується історично та перебуває під впливом внутрішньо-державних і міжнародних економічних чинників, тому вдосконалення справляння податку на прибуток в Україні повинне не тільки враховувати особливості вітчизняної економіки, але й світовий досвід.

Запропонована у роботі система потенціалів податку на прибуток підприємства спрямована на отримання комплексного ефекту від його застосування шляхом використання цілеспрямованих заходів впливу та стратегічного планування результатів впливу.

Порівнюючи вітчизняний підхід і міжнародний досвід щодо визначення бази оподаткування, слід зауважити, що Україна застосовує розповсюджені у світовій практиці методики впливу на підприємницьку діяльність, оскільки оподаткування прибутку підприємств – основний важіль впливу держави на діяльність економічних суб'єктів і регулювання соціально-економічних процесів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Інформація про стан виконання Зведеного та Державного бюджетів України за січень – грудень 2013 року [Електронний ресурс] // Міністерство фінансів України. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=392172&cat_id=77440
2. Легкість ведення бізнесу в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://russian.doingbusiness.org/data/exploreconomies/ukraine>

3. Майбуrow И. А. Налоговые системы. Методология развития : монография / И. А. Майбуrow и др.; под ред. И. А. Майбуrow, Ю. Б. Иванова. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 463 с.

4. Оподаткування прибутку підприємств: фінансові та облікові аспекти / В. Бабіч, А. Поддєрьогін // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – № 2. – С. 3 – 10.

5. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи : монографія / [П. В. Мельник, Л. Л. Тарантул, З. С. Варналія та ін.]; за ред. З. С. Варналія. – К. : Знання України, 2008. – 675 с.

6. Шаповалова О. Пільгове оподаткування дозволяє нарощувати туристичний потік / О. Шаповалова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=245236139&cat_id=244276429

7. Юрій С. І. Сучасні тенденції розвитку європейського оподаткування та новітня парадигма податкової політики в Україні : монографія / С. І. Юрій, А. І. Крисоватий, Т. В. Кошук. – Тернопіль : ТНЕУ, 2010. – 291 с.

8. Ярошенко Ф. О. Реформування податкової системи України: теорія, методологія, практика: монографія / Ф. О. Ярошенко, П. В. Мельник, А. І. Мярковський та ін.; за ред. М. Я. Азарова. – К. : Міністерство фінансів України, 2011. – 656 с.

9. Paying taxes 2014 : The global picture / PWC [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.pwc.com/payingtaxes

Науковий керівник – Мних Є. В., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансового аналізу і контролю Київського національного торговельно-економічного університету

REFERENCES

Babich, V., and Podderyohin, A. "Opodatkuvannya prybutku pidpriemstv: finansovi i oblikovi aspekty" [Corporate taxation: financial and accounting aspects]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, no. 2 (2011): 3-10.

"Informatsiia pro stan vykonannya Zvedenoho ta Derzhavnoho biudzhety Ukrainy za sichen – hrudden 2013 roku" [Information on the implementation of the Consolidated and the State Budget of Ukraine for January – December 2013]. http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=392172&cat_id=77440

"Legkost vedeniia biznesa v Ukraine" [Ease of doing business in Ukraine]. <http://russian.doingbusiness.org/data/exploreconomies/ukraine>

Mayburov, I. A. *Nalogovye sistemy. Metodologiya razvitiia* [The tax system. Methodology development]. Moscow: YUNITI-DANA, 2012.

Melnyk, P. V., Tarantul, L. L., and Varnaliya, Z. S. *Podatkova polityka Ukrainy: stan, problemy ta perspektyvy* [Tax policy in Ukraine: state, problems and prospects]. Kyiv: Znannya Ukrainy, 2008.

"Paying taxes 2014 : The global picture". www.pwc.com/payingtaxes

Shapovalova, O. "Pilhove opodatkuvannya dozvoliaie naroshchuvaty turystychnyi potik" [Preferential taxation allows to increase the flow of tourists]. http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=245236139&cat_id=244276429

Yaroshenko, F. O., Melnyk, P. V., Miarkovskyi, A. I. et al. *Reformuvannya podatkovoi systemy Ukrainy: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Reforming the tax system of Ukraine: Theory, Methodology, Practice]. Kyiv: Ministerstvo finansiv Ukrainy, 2011.

Yurii, S. I., Krysovatyi, A. I., and Koshchuk, T. V. *Suchasni tendentsii rozvytku ievropeiskoho opodatkuvannya ta novitnia paradyhmy podatkovoi polityky v Ukraini* [Modern trends in European Taxation and Tax Policy newest paradigm in Ukraine]. Ternopil: TNEU, 2010.